

تحف القلوب

«حیات دل‌ها»

حاوی رهنمودها و سخنان حیات بخش چهارده معصوم علیهم‌السلام
در عرصه‌ی سبک زندگی اسلامی

سید محمد شفیعی مازندرانی

سرشناسه : شفيعى مازندراني، سيد محمد، ۱۳۲۸-
 عنوان و نام پديدآور : تحف القلوب: حيات دلها: حاوى رهنمودها و سخنان حيات بخش چهارده معصوم (ع) در عرصه سبک زندگى اسلامى / سيد محمد شفيعى مازندراني.
 مشخصات نشر : قم: ميراث ماندگار، ۱۴۰۱.
 مشخصات ظاهري : ۶۲۸ ص.
 شابک : ۵ - ۸۶۳ - ۳۱۴ - ۶۰۰ - ۹۷۸
 وضعيت فهرست نويسى : فيبا
 يادداشت : کتابنامه: ص. [۶۱۷] - ۶۲۸: همچنين به صورت زيرنويس.
 عنوان ديگر : حيات دلها: حاوى رهنمودها و سخنان حيات بخش چهارده معصوم (ع) در عرصه سبک زندگى اسلامى.
 موضوع : چهارده معصوم - سرگذشتنامه. چهارده معصوم -- احاديث
 Fourteen Innocents of Shiite -- Ethics * Fourteen Innocents of Shiite – Biography *
 رده بندى کنگره : BP۳۶
 رده بندى ديوبى : ۹۵/۲۹۷
 شماره کتابشناسى ملي : ۸۸۴۰۷۳۶
 اطلاعات رکورد کتابشناسى: فيبا

www.ketab.ir

- نام کتاب: تحف القلوب
- مؤلف: سيد محمد شفيعى مازندراني
- ناشر: ميراث ماندگار
- نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱
- چاپخانه: وفا
- شمارگان: ۵۰۰ نسخه
- شابک: ۵ - ۸۶۳ - ۳۱۴ - ۶۰۰ - ۹۷۸
- قيمت: ۲۵۰.۰۰۰ تومان

مرکز پخش: انتشارات ميراث ماندگار

تلفن: ۰۲۵۳۷۸۴۲۳۹۸

۰۹۱۲۲۵۱۰۵۰۹

فهرست مطالب

مقدمه / ۲۷

- مشکل گشای انبیا ۴۰
- راز نام گذاری این کتاب ۴۳
- معرفی چهارده معصوم (صلوات الله عليهم اجمعين) توسط پیامبر اسلام ﷺ .. ۴۳
- دید حدیث شناسانه ۴۴
- جواز نسبت دادن احادیث اهل بیت ﷺ به یکدیگر ۴۶

معصوم اول: «پیامبر اکرم ﷺ» / ۴۷

- بخش اول: نکاتی در باب معصوم اول ۴۷
- نکته ۱. زندگی نامه کوتاه ۴۷
- نکته ۲. برترین مخلوق ۴۹
- نکته ۳. رخدادهای عجیب هنگام تولد پیامبر اسلام ﷺ ۵۱
- نکته ۴. اعجاز ویژه‌ی شب میلاد خاتم النبیین ﷺ ۵۴
- نکته ۵. برخی از ویژگی‌های پیامبر اسلام ﷺ ۵۵
- نکته ۶. مظلومیت پیامبر اسلام ﷺ ۵۸
- نکته ۷. یک پرسش اساسی در مورد دفن پیامبر ۶۲
- نکته ۸. برخی از ناگفته‌های باب مباحله ۶۴
- نکته ۹. پاسخ به دو شبهه ۷۱
- نکته ۱۰. صورت باطنی ۷۳
- نکته ۱۱. اهمیت صله‌ی ارحام ۸۲
- نکته ۱۲. مشکل گشای انبیا ۸۳
- نکته ۱۳. آخرین خواسته رسول خدا ﷺ از امت ۸۵
- نکته ۱۴. تجلی رحمت ۸۶
- نکته ۱۵. تعریف بعضی واژه‌های رزمی زمان پیامبر ۹۱
- نکته ۱۶. شبیه‌ترین فرد به پیامبر ۹۲

نکته ۱۷. راز انتخاب خدیجه علیها السلام	۹۳
نکته ۱۸. وصیت‌های حضرت خدیجه علیها السلام	۹۴
نکته ۱۹. نهی از روی آوردن به غیر اسلام.....	۹۷
نکته ۲۰. اهمیت نماز.....	۱۰۰
نکته ۲۱. مهمان و مهمانی.....	۱۰۱
نکته ۲۲. عاقبت فرزندان سقط شده.....	۱۰۳
نکته ۲۳. وسعت در مخارج روزمره.....	۱۰۵
نکته ۲۴. فقر و غنای طبیعی مردم.....	۱۰۵
نکته ۲۵. عاقبت عدم احساس مسئولیت اجتماعی.....	۱۰۶
نکته ۲۶. احترام به عالمان.....	۱۰۷
نکته ۲۷. اهمیت عفو و گذشت.....	۱۰۸
نکته ۲۸. اهمیت سلام.....	۱۰۹
نکته ۲۹. عدالت.....	۱۱۱
نکته ۳۰. پاسداری از عاقبت و تعهدی.....	۱۱۲
نکته ۳۱. دنیا.....	۱۱۴
نکته ۳۲. شب و روز عید فطر.....	۱۱۵
نکته ۳۳. آبروی گلشن توحید، در روزگار ما.....	۱۱۶
نکته ۳۴. اسلام نجاشی.....	۱۱۸
نکته ۳۵. پیامبر صلی الله علیه و آله و تعیین رهبر پس خود.....	۱۱۸
نکته ۳۶. پاسخ به یک شبهه (فتوحات اسلامی).....	۱۲۰
نکته ۳۷. تفاوت میان حب مردان الهی و کاریزما.....	۱۲۱
نکته ۳۸. عاقبت خوش‌بینی نسبت به دشمن.....	۱۲۵
نکته ۳۹. جایگاه مساله امر به معروف و نهی از منکر در نگاه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله	۱۲۷
نکته ۴۰. چرا نظارت بر جامعه؟.....	۱۳۰
نکته ۴۱. سنگین‌ترین غم بی همتا.....	۱۳۵
بخش دوم: رهنمودهای پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله.....	۱۳۶
خواب عالم.....	۱۳۶
حقوق والدین.....	۱۳۶
اثر گناه.....	۱۳۶
حفظ زبان.....	۱۳۶

۱۳۶		بدترین آدم
۱۳۷		بهترین آدم
۱۳۷		غافل‌ترین آدم
۱۳۷		اخلاق نیک
۱۳۸		مسجد
۱۳۹		سلام کردن
۱۳۹		رفتار با مردم
۱۳۹		امانت‌داری
۱۳۹		نیکوکاری کامل
۱۳۹		همشین صالح
۱۳۹		هدیه دادن
۱۴۰		احترام به خاطر ثروت
۱۴۰		همسایه نوازی
۱۴۰		اهمیت ازدواج
۱۴۱		وحدت
۱۴۱		انسان با تقوا
۱۴۲		حضور قلب در نماز
۱۴۲		جهاد برتر
۱۴۲		فرهنگ گفتگو
۱۴۲		شیعه راستین
۱۴۲		خیانت
۱۴۳		ریا و حیا
۱۴۳		نقش نیت
۱۴۳		هجرت و مسافرت
۱۴۳		تکلم خدا با خلق
۱۴۴		نشانه‌های ظالم
۱۴۴		همراهی با ظالم
۱۴۵		چهار عمل با چهار خیر
۱۴۵		غلبه بر غضب
۱۴۵		دوستی به خاطر خدا
۱۴۶		عاقبت خودداری از نیکی

۱۴۶	علم و دانش.....
۱۴۷	عکس العمل برخی از کارها.....
۱۴۷	حب آل محمد (ع).....
۱۴۸	پرده پوشی.....
۱۴۸	دستور دوستی با چهار کس.....
۱۴۸	مرزبانی.....
۱۴۸	بدگویی از انبیا.....
۱۴۹	حقوق مؤمن.....
۱۴۹	رسیدگی به رزمندگان.....
۱۴۹	نماز جمعه.....
۱۴۹	زیبایی و زشتی.....
۱۵۰	دوا و درمان.....
۱۵۰	عدالت میان فرزندان.....
۱۵۰	تفکر.....
۱۵۱	عامل خشکسالی.....
۱۵۱	حضور فاطمه (ع) در قیامت.....
۱۵۱	پیروی از هوای نفس.....
۱۵۲	شفاعت پیامبر.....
۱۵۲	راز قبولی اعمال.....
۱۵۳	ایقان.....
۱۵۳	عیب جویی.....
۱۵۳	گره گشایی.....
۱۵۴	ثواب تسلیت.....
۱۵۴	تقسیم وقت.....
۱۵۴	محبوب ترین انسان.....
۱۵۵	عظمت آبروی انسان مؤمن.....
۱۵۵	ریاکاری.....
۱۵۵	زندگانی جاوید.....

دیرینه‌ی نوشتن و نشر احادیث اهل بیت علیهم‌السلام

عبدالله بن مسعود می‌گوید: مردی به دیدار فاطمه علیها‌السلام شتافت و گفت: ای دختر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم آیا از رهنمودهای پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم چیزی در دست شما به یادگار مانده است تا از آن طرفه به من نیز هدیه‌ای بدهید؟

در این هنگام فاطمه علیها‌السلام به خانمی که در کارهای منزل به او یاری می‌داد فرمود: ای خانم آن مکتوب را بیاور (یا جاریه‌هایی تلک الحریره)^۱ آن خانم به سراغ آن بقچه‌ی حاوی مکتوب از سخنان پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم رفت ولی آن را نیافت و وقتی به فاطمه علیها‌السلام مسأله نیافتن آن بقچه را گزارش داد، آن حضرت ناراحت شد و فرمود: وای بر تو باید پیدایش کنی زیرا ارزش و اهمیت آن در نگاه من، هم‌سنگ اهمیت سرانم حسن و حسین است. بر اثر این اهتمام بود که آن خانم جستجو کرد و آن را پیدا نمود.

در این مکتوب آمده است:

محمد پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود:

- در زمره مؤمنان نیست کسی که همسایه‌اش از دست او (از آزار و اذیت‌های او) در امان نباشد و کسی که به خدا و روز قیامت ایمان دارد به اذیت و آزار همسایه‌اش نپردازد.
- کسی که به خدا و روز قیامت ایمان دارد، فقط سخن خیر و خداپسند به زبان آورد، در غیر این صورت اهل سکوت باشد.
- خدا انسان خیرپیشه و اهل حلم‌ورزی و عفت‌پیشگی را دوست دارد.
- خدا انسان مانع از انجام عمل خیر (تنگ‌نظر، خسیس، صرفه‌جوی بی‌مورد) و نیز بسیار اهل درخواست از این و آن و نیز کسی که دم از ناتوانی می‌زند (به

۱. مفرد حریر - بقچه - پارچه حریری که احادیث مکتوب در آن بود مجمع البحرین کلمه‌ی حر.

بی‌عاری دست می‌زند) را دشمن می‌دارد.

• حیا، نشانه ایمان و جای ایمان در بهشت است.

• بدگویی و فحاشی، هرزگی است و جای هرزگی در جهنم است.^۱

از دقت در حدیث فوق به دست می‌آید:

۱- مردم به فاطمه علیها السلام مراجعه کرده و آن حضرت در عین رعایت حجاب اسلامی به

پرسش‌های ارباب رجوع پاسخ می‌دادند و درب خانه‌اش به روی مراجعان باز بود.

۲- نوشتن احادیث اهل بیت علیهم السلام و نشر آن، سابقه‌ای طولانی داشته، خود اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام آغازگر آن بوده‌اند.

۳- بهترین هدیه برای مؤمنان، احادیث بود. (یا ابنة رسول الله، هل ترک رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم عندک شیئاً تطرفینیه)

۴- احادیث اهل بیت را مایه از اهل بیت علیهم السلام دریافت داشت که بهترین راه اثبات وثاقت همین است.

۵- توجه دادن دیگران به اهمیت احادیث راستین، یکی از طرق ترویج فرهنگ اسلام است (ویحک اطلبیها، فانها تعدل عندی حسناً وحسیناً) ... این گونه احادیث که در باب تبلیغ از ارزشمندی

احادیث اهل بیت علیهم السلام که در واقع بیان‌گر حقایق نهفته‌ی در قرآن و سنت باشد فراوانند.^۲

۶- در این حدیث به مسایلی در باب حقوق همسایه، حفظ زبان، محبوب خدا بودن

۱. فعن ابن مسعود، قال: جاء رجل إلى فاطمة بنت رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم، فقال: يا ابنة رسول الله، هل ترک رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم عندک شیئاً تطرفینیه، فقالت: «يا جارية، هاتي تلك الحريرة» فطلبتها فلم تجدها، فقالت: «ويحک اطلبیها، فانها تعدل عندی حسناً وحسیناً» فطلبتها فإذا هی قد قمتها فی قمامتها، فإذا فیها: «قال محمد النبی صلی الله علیه وآله وسلم: لیس من المؤمنین من لم یأمن جاره بوائقه، ومن کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلا یؤذی جاره. ومن کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیقل خیراً أو یسکت. إن الله یحب الخیر الحليم المتعفف، ویبغض الفاحش الضنین - کسی که مانع کار خیر می‌شود - السئال الملحف. إن الحیاء من الإیمان، والایمان فی الجنة، وإن الفحش من البذاء، والبذاء فی النار» (طبری - شیعہ است در زمان شیخ طوسی زندگی می‌کرد دلایل الامامہ صفحه ۶۰، بحار الانوار، ج ۴۳، صفحه ۲۷-۱ - شرح ابن ابی الحدید ۹: ۱۹۳).

۲. از جمله: در سخنی دیگر از پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم آمده است:

«من تعلم حدیثین اثنین ینفع بهما نفسها و یعلمهما غیره فینتفع بهما کان خیراً من عباده ستین سنه» (کافی، ج ۱، ص ۱۵۲)

در همین مورد از امام صادق علیه السلام آمده است:

«حدیث فی حلال و حرام تاخذہ من صادق خیر من الدنیا و وما فیها من ذهب او فضه» (کافی، ج ۱، ص ۲۴۰: بحار الانوار، ج ۲، ص ۱۴۸).

انسان اهل خیر حلیم و خویشتر دار و مورد خشم خدا بودن آدم مانع خیر و خسیس، اهمیت حیا و مبعوضیت، به عنوان برخی از برترین اسباب سعادت آدمی، توجه شده است.

آدمی با هر کسی، سر و کار و هم‌نشینی دارد، رنگ و بو و خلق و خوی او را می‌گیرد. اندیشمند بزرگ اسلامی، صدرالمتهلین شیرازی در تفسیر القرآن ذیل آیه‌ی: «اهدنا الصراط المستقیم» می‌نگارد: در این آیه، ما از خدا می‌خواهیم باب هدایت و اقتدا به ارواح طیبه را برای ما فراهم آورد تا از انوارشان بهره‌مند گردیم. وی سپس می‌نویسد: دنیا سرای انتخاب است، زیرا ما در برابر خیر و شر، عدل و ظلم، نور و ظلمت قرار داریم و فقط یک راه از این «دو راه‌ها» را می‌توانیم انتخاب کنیم ... آدمی باید بداند که هر راهی را انتخاب می‌کند اگر استباه صورت گرفته باشد، دشوار است آن را رها سازد «فلینظر ایما یختار فانه اذا استحکمت المرافقه تعذت المفارقة»^۱ بنابراین سر و کار داشتن با افراد صالح مراتب مختلفی دارد از جمله:

الف: هم‌نشینی با خودشان

ب: سر و کار داشتن با کلمات و سخنانشان

ج: سر و کار داشتن با ارواحشان

د: زیارت و هم‌نشینی با قبورشان.

همه موارد چهارگانه فوق، در آدمی تأثیر گذارند:

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به سالار شهیدان علیه السلام فرمود: کسی که مرا چه در حال حیات (ظاهری) و چه در حال ممات، یا پدر یا برادرت یا تو را زیارت کند، بر من لازم است به به زیارت او پردازم و وی را از چنگال گناهانش خلاص کنم؛ «من زارنی أو زار أباک أو زار أخاک أو زارک، کان حقاً علی أن أزره یوم القيامة حتی أخلصه من ذنوبه».^۲

نیز امام صادق علیه السلام فرمود: نوهی من در خراسان در شهر طوس به قتل می‌رسد و اگر کسی او را زیارت کند و عارف به حقش باشد، من دست او را در قیامت می‌گیرم و نجاتش می‌دهم. راوی می‌گوید: منظور از عارف به حق او بودن چیست؟ آن حضرت پاسخ داد: بداند

۱. شیرازی، صدرالمتهلین، تفسیر القرآن ذیل آیه‌ی: «اهدنا الصراط المستقیم»، ج ۱، ص ۱۷۹.

۲. کامل زیارات، ص ۱۱.